

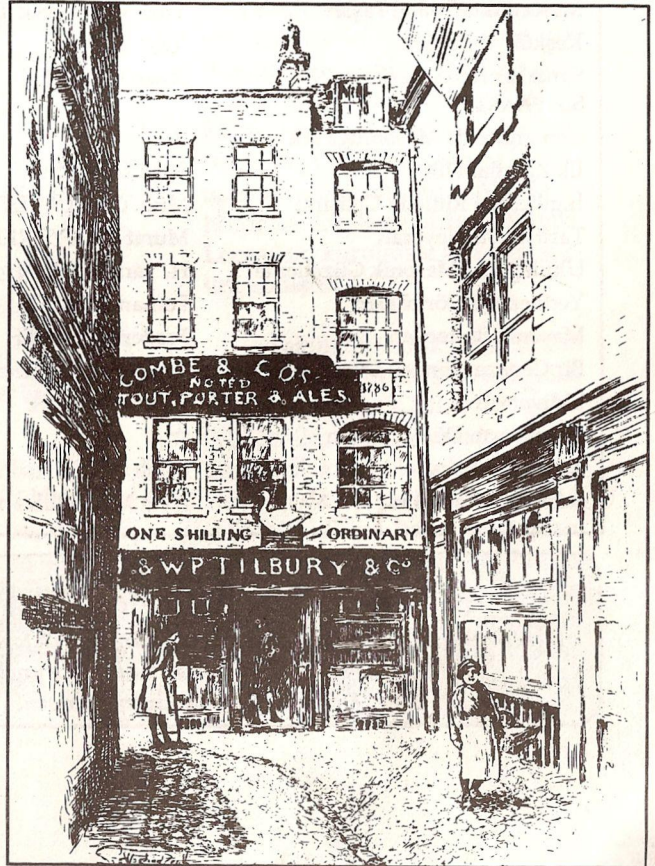
ŞAKUL GİBİ...

MASONLAR İÇİN DERGİ

CİLT: 4

SAYI : 34

MAYIS 1991

ŞAKUL GİBİ MASONLAR İÇİN DERGİ

Sayı : 34

Yıl : 4

Mayıs 1991

Sahibi ve Sorumlu Yönetmen : Mişel MARGULİES

Zincirlikuyu Cad. 9/13 Etiler 80600 İstanbul Tel: 165 41 04 Fax: 165 69 48

Temmuz ve Ağustos ayları hariç her ayın üçüncü haftasında yayınlanır. Posta ile ve yalnız Mason olan abonelere gönderilir. Dergide çıkan imzalı yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Gönderilen yazılar iade edilmez.

İÇİNDEKİLER

Masonik Teşkilat	Bekir TANTÜRK	3
Bir Tekris İntibai	İ. EDİS	6
Masonlukta Temel Taşlar	Yük. Müh. Raşid TEMEL	8
Keşkül - ü Fukara	Reşit ATA	9
Sanatkâr Kardeşlerimiz (22)	Sinan GÜRMENT	12
Suat Arıkan		
Osmanlılarda Masonluğa Ait		
İlk Kayıtlar (18)	Suha UMUR	15
İngilterede Ritüelin Gelişimi	Müh. Celil LAYIKTEZ	18
Tarifsiz Bir Heyecan	Murat CANYÜREK	20
Uludağ İçin Masonik Güzelleme	H. Tamer AYAN	22
Yeditepeye Dörtlükler	Ferhan DİNÇER	25
Masonik Besteciler	Frederick SMYTH	26
Bir Cenaze Dönüşü Düşünceler	Yük. Mim. Ercüment BİGAT	28
Eldiven	T.O. HAUNCH	30
Masonların Dünyasından	☆	32
Kareli Bulmaca	M.M.	34
Adem Hürrem Birader	İrvin MANDEL + m.m.	35

KAPAKTAKİ RESİM

"The Goose And Gridiron Alehouse" (Kaz ve Izgara Birahanesi)

İngiltere Büyük Locasının, 24 Haziran 1717 tarihinde ilk toplantısını yaptığı yer.

Bina 1894 yılında yıkılmadan hemen önce yapılan bir krokiye dayanılarak çizilen bir resim.

MASONİK TEŞKİLAT

Bekir TANTÜRK

(Bu yazı Pek Muh. Bekir TANTÜRK K.'in NUR MUH. Lo.'sında 15.05.1990 tarihinde, irtica-
len yaptığı konuşmadan özetlenerek derlenmiştir).

M.'luk ve M.'ik teşkilat iki bölümden incelenmelidir:

I. Evrensel boyutta evrim, barış ve ahengin işlendiği sembolik MAVİ Dereceler. (1,2,3. Dereceleri)

II. Felsefi boyutta M.'luk sembolünün işlendiği E.K.E.S.R. dereceleri:

A. Kırmızı Dereceler (4° - 18°)

B. Siyah Dereceler (19° - 30°)

C. Beyaz Dereceler (31° + 32° + 33°)

Sembolik Masonluk evrim-seldir ve meslek toplulukları, yani Loncalar üzerinde oturtulmuş Operatif Masonluktan kaynaklanmıştır. Masonik Hukuka ilişkin bu eski temel ve esaslar, Operatif Masonluğa ait kurallar ve tüzüklerden kaynaklanmıştır.

Sembolik Masonluk ilkin (1717) de İngiltere'de "Revival" yani "yeniden canlanma" akımı doğrultusunda kurumlaşmıştır. İlk Büyük Loca, yani merkezî bir otoritenin tesisi anlamına gelen bu hareket daha sonra İskoçya ve İrlanda Büyük Localarının da kurulmasıyla güçlenmiştir. 1813 Tarihinde ise İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın kurulması ile kesin şeklini almıştır.

Spekülatif M.'luk ise 1717'den eskilere gitmektedir. 1619-1620 yılları arasında GOULD'dan gelen bilgiler ile; ayrıca ender rastlanan bir entellektüel olan, 1646 da Warrington'da tekris edilen ELIAS ASHMOLE' un hatıra defterinin ilk yazılı belge olduğunu biliyoruz. 1646 dan önce "Kabul Edilmiş Masonlar" yoktur. 1682 den sonra ise "Hür ve Kabul Edilmiş Mason" kavramı gelişiyor. İlk Localar "Kaz

ve Izgara", "Taç", "Elma Ağacı", "Kadeh ve Salkım" Locaları adını taşıyan ve Londra tavernalarında toplanan dört Locadır. İlk toplantı Şubat 1717 yılında 14 kişiyle yapılan "Elma Ağacı" Locasının toplantısıdır. Burada:

a) Bir B. L. kurulması (Pro Tempore)

b) Üç ayda bir toplanılması

c) 24.6 tarihinde St John gününde toplanılması kararlaştırılıyor. İkinci toplantı 24.6.1717 de "Kaz ve Izgara" Birahanesinde yapılıyor.

a) Büyük Üstadlığa Anthony Sayer İs'at ediliyor.

b) Gündemin 1.ve 2. maddeleri B. Üs.'ın seçimle gelmesi

c) L. kuruluşlarının ancak B. L. Ber'atı ile yapılabileceği

d) Localarda yalnız Çırak Derecesinin Tekris ile verilebileceği

e) Üç ayda bir yapılan toplantılara Üs. ve Na.'ların katılabileceği

f) L. çalışma Raporlarının B. L. genel kurulunda görüşüleceği

g) L.'ların iç yönetmeliklerini B. L. genel kurulunda onaylatmalarının gerekeceği

h) B. L. için de bir Genel Tüzük hazırlanması ve bu tüzüğün hazırlanmasında K.'lik cemiyetinin eski statü, adet ve geleneklerinin göz önünde bulundurulması karara bağlanıyor.

Bu kararlar aynı espri ile İngiltere B. L.'sı tarafından bu güne kadar korunagelmıştır.

Anthony Sayer, George Payne, J. Theophile Desagulier ilk tüzük çalışmalarını yaptılar. George Payne eski vesikaları toplattı, eski adet ve gelenekleri tespit ettirdi ve B. Üs.'lığa Montague Dükü'nü aday gösterdi.

24. 6.1721 tarihinde is'ad töreninde Eski Manüskrillerden istifade ile hazırladığı yeni nizamname projesini okudu.

Düzeltilmeler yapılması ve yeniden yazılması için de J. Anderson'u 29.9.1721 de görevlendirdi. Anderson K.'in hazırladığı nizamname 25.3.1722 de kabul edildi ve 1723 de yayınlandı. Bu nizamnamenin adı "Hür ve Kabul Edilmiş Masonların Eski ve Muhterem Kardeşlik Cemiyetinin Nizamları" idi.

Anderson Nizamnamesi'nin Birinci Bölümü, Tarihle ilgilidir. Masonluğun Hz. NUH' dan daha

eskiye gittiğini anlatır. İkinci kısım da Mesleğin idaresi ile ilgili hükümleri içerir. Masonların :

a. (6. Md.) ile Tanrı ve Din inancına sahip olmaları

b. Devlet otoritesine saygılı olmaları

c. Göreve kıdem ile değil liyakatla gelmeleri

d. Masonik çalışmalara tam bir içtenlikle ve dürüstlikle devam ve kardeşlerinin işlerinin elerinden alınmamasına dikkat etmeleri

e. Üs.'a veya ona vekâlet edene mutlak itaat etmeleri

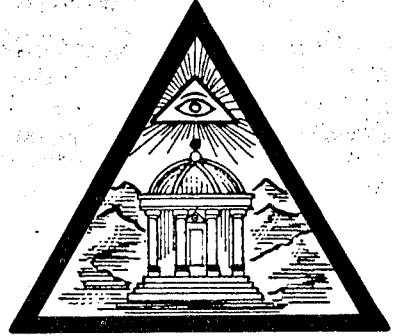
f. Din ve siyaset tartışmaları

g. Üs.'ın izni olmadıkça özel çalışma yapmamaları, kimsenin sözünü kesmemeleri, komiteler kurmamaları, kimseye hakaret etmemeleri

h. K. Sofrasında itidalle, kavgasız güdültüsüz eğlenmeleri telkin edilmiştir.

Ayrıca Masonluğun iç bünyesine ve çalışmalarına ilişkin hükümler, biraz ilkel bile olsa bu nizamnamede vaz edilmiştir. Masonik düzende "Hukuk Esastır",

çünkü "KAOSDAN NİZAM" doğmalıdır. İngiliz sivil hukukunun temeli olan Magna Carta ve Haklar Beyannamesi'nden temelini alan bu nizamname, daha sonra A.B.D Hukukunu ve 1789 Fransız Anayasasını etkilemiştir. M.'ik hukukun temelinde en önemli ilişki olan Mason, Loca ve Büyük Loca ilişkisi yatmaktadır.

(İzmir Vadesinde çalışan 13 No. 1 NUR Muh. L. sınıfı 8 No. 1'u yayınından alınmıştır).

BİR TEKRİR İNTİBAI

İ. EDİS

Sene 1927; İstanbul Muallim Mektebinde talebeyim. Şakayı, nükteyi çok seven, zarif ve muktedir edebiyat hocamız rahmetli İbrahim Necmi Dilmen'in Paris'e Masonlar kongresine Türkiye Murahhası olarak gittiği şayi oldu. O zaman hocalarımız bizim de yakında öğretmen olacağımızı düşünerek bizlere akran muamelesi yapar ve suallerimize dostça cevaplar vermekten çekinmezlerdi.

Bir müddet sonra hocamız Paris'ten avdet ettiler. Derste seyahat intibalarını dinlemek için sual yağmuruna başladık. Bütün arzumuz Masonluğun ne olduğunu öğrenmekti. Rahmetli, kendisine has uslûbu ile bize bir şey söylemeden çok şeyler ihsas ediyordu. Daima heyecanlı ve daima seven kalbinden cesaret alarak - Atatürk Mason mudur? diye sorduk. Hayır! dediler, fakat o insanları sever "Yurtta sulh, cihanda sulh" düsturunu koyan o değil midir? Bu itibarla o Masonları da sever.

Cesaretimiz ve heyecanımız bir kat daha artmıştı. (Hocam ne olur? dedik, bizi de Mason yapınız) Birdenbire ciddileşti. - Nasıl olur? Evvelâ siz hür değilsiniz, sonra henüz hiç bir şeye inanmıyorsunuz. Halbuki Masonluk bir iman meselesidir. Esasen bizim de bu mektepte teneffüs ettirmek istediğimiz hava hürriyet havası, ve aşılacak istediğimiz de, mesleğe, vatana ve yüksek ideallere iman değil midir?

Rahmetli hocamın bu sözleri ruhumda derin tesirler bıraktı. Günlerce manasını kavramağa ve ihata etmeğe çalıştım.

Seneler geçti, hayatta bir çok insanlarla tanışmak, bir arada yaşamak imkân ve fırsatını buldum. İçlerinden bazılarının iyi düşündüklerini ve iyilikten zevk aldık-

larını gördüm. Gayriihtiyari (acaba bunlar Mason mu?) diye kendi kendime sordum. Gün geçtikçe çoğunun Mason camiasına dahil bulundukları zehabı içimde kuvvetleniyordu.

Bir taraftan da Masonluk aleyhindeki neşriyata göz atmaktan kendimi alamıyordum. İki sene kadar evvel yevmi gazetelerden birisinde Masonluğun aleyhinde neşriyata şahit oldum. Kendisine çok inandığım bir zata sordum: Ne dersiniz, bu neşriyat hakkında ne düşünürsünüz? dedim.

- Neşredilen bu isimler arasında hiç fena bir insana rastladın mı? diye cevap aldım.

- Hayır, dedim.

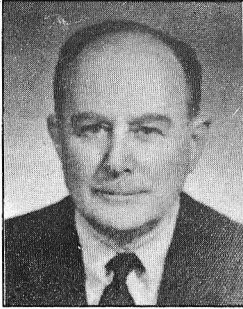
Artık inancım tamamen kuvvetlenmişti. Onbeş gün evvel huzurunuzda çıktığım zaman,

- Aramıza girdiğin taktirde evvelce husumet duyduğunuz veya dargın olduğunuz birisile karşılaşırsanız kendisine dostça elinizi uzatabilir misiniz? sualine, tereddütsüz olarak (Evet!) dedim. Çünkü, öteden beri biliyor ve inanıyorum ki bu camiada fena insan olamaz.

Gönlümde yanan bu iman ateşi, bir gün bir vefakâr dost elile beni bu mukaddes binanın kapısının önüne getirdi. İlk intibaim, siyahlık ve sessizlik içinde yanan bir ışığın altında ve bir hissiyat tufanı içinde bir kaç satır kayt edebilmek oldu. Bu dehşet verici yoklukla varlık arasında ben ne idim? Bir gölge... Kendimi toparlamağa çalışırken şimdi namunu rahmetle ve minnetle andığım hocam İbrahim Necmi'nin bir kutup yıldızı olarak karşımda parladığını ve beni buraya bu imanun getirdiğini hatırladım. Bundan sona artık ruhum kanatlanmış gibi, emin adımlarla merdivenleri çıktım. Bu sayede buraya geldim. Nura ve ziyaya kavuştum.

Yirmiyedi senedir ilmin ışığından kazanabildiklerimi hep talebelere ver-mekle yaşadım. Bundan sonra da bu mabetten alacağım nur ve ziya ile beşeriyete birşeyler vermek hizmetkârlığında bulunacağım.

*Türk Mason Dergisi
Nisan 1955
Yıl 5, Sayı 18*

MASONLUKTA TEMEL TAŞLAR

HATALAR

Raşid TEMEL

- Çaresi olmayan birşey için kendimizi ve başkalarını üzmemek.
- Kendi yapamayacağımız bir şeyi olanaksız saymak.
- Bütün mizaçları aynı kalıba sokmaya çalışmak.
- Budalaları ve tecrübesizleri müsamaha ile karşılayamamak.
- Yaptığımız her iş için sempati, koruma ve kayırma beklemek.
- Bu Dünya üzerinde görüş birliği beklemek.
- Başkalarının zayıflıklarına hoşgörü ile davranmamak.
- Başkalarının sevinç ve kederlerini kendimizinkilerle tartmak.
- Kendi hak ve hata ölçülerimizin herkes tarafından kabulünü beklemek.
- Vicdanımızın kabul etmediği şeyi yapmak.
- Nerede ve nasıl olursa olsun bir kimseye yardımdan kaçınmak.
- Kendi hatalarımızı pişmanlık duyduğumuz halde düzeltmemek.

(New Age'den)

KEŞKÜL-Ü FUKARA

Reşit ATA

Kullanacağımız malzeme süt, şeker, badem ya da hindistan cevizi, pirinç unu, su, tuz'dur. Üzerine rendelenmiş antep fıstığı ve hindistan cevizi serpebilirsiniz. Normal, saray usulü, Beyrut usulü ve taklit keşkül-ü fukara başlıca çeşitleridir.

Kısaca keşkül dediğimiz bu güzel tatlı, adını Bektaşî Dervişlerinin giyim kuşamının önemli parçalarından birinden almıştır: Bu, hindistan cevizi kabuğunun uzunlamasına kesilmesiyle elde edilen, bazen abanoz ağacından, daha sonraları da bakır, pirinç, tunç gibi madenlerden yapılan, beyzî (oval) bir tas'dır. Bir zincirle ve sırtta taşınacak şekilde omuza asılır. Gümüşten yapılanlarına, işleme ve dualarla bezenmiş olanlarına da rastlanır. İçine konan çeşitli maddelerin çokluğu sebebiyle tatlının adı da keşkül-ü fukara konmuş olsa gerektir.

Bektaşî Dervişleri çarşı - pazar yerlerinde, sırtlarında keşkülleri dolaşırken esnaf da gönüllerinden

kopan yiyecekleri, bazen parayı keşküllerin içine atardı. Dervişler dolan keşküllerini boşaltmak için önce tekkenin aş evine uğrarlar, çıkan yiyecekleri buraya bırakır, paraları da Şeyh'e ya da Baba'ya teslim ederlerdi. Bektaşî Dervişler hiç bir zaman hiç kimseden birşey istemezlerdi. (Ama Melâmilik ve Mevlevîlik ve tabîî Bektaşîlik dışındaki bazı tarikatlerde Dervişlerin nefislerini alçaltmak için dilenmelerine izin verildiğini yazan kitaplar vardır).

Bektaşî Dervişler Dergâhın büyük ihtiyaçlarını karşılamak üzere çarşıya çıktıklarında, keşküllerini para kesesi gibi kullanırlardı. Ellerini kâseye daldırıp aldıkları bir avuç parayı dükkâncıya uzatırlar, paranın üstünü de mikdarına bakmadan gene kâseye koyarlardı: satıcının az mı çok mu aldığı, ya da hiç mi almadığını Derviş bilemezdi.

Tekkesi bir terbiye ocağı, kendisi Ankara'daki yoksul ve fakirlerin hamisi olan; işsizlere iş bulup

meslek sahibi eden; ihtiyacları, acizleri himaye ve insanları irşad ederek her birini yüksek ahlâka sahip kılmaya çalışan Hacı Bayram-ı Velî, her sabah Dervişlerini toplar, önde bayrak, tuğ ve bizzat kendisi, arkada Dervişleri, davul ve kudüm çalarak çarşayı dolaşırlarmış. Çarşı esnafı Dervişlerin keşküllerine para atarlarmış. Dervişlerin arkalarına bakmamaları, atılan parayı görmemeleri âdetmiş. Hacı Bayram toplanan paraları fakirlere dağıtırmış.... Vereni mağrur, alanı mahcup etmeden..... Onun zamanında Ankara'da aç insan kalmamıştı denir.

Kur'an-ı Kerîm'in Bakara Suresinde (274, 263, 265), *"Tanrı yoluna kapanmış, yeryüzü üzerinde dolaşmayan; istemedikleri için, bilmeyenlerin zengin sandığı" yoksullara verin; onlar simalarından tanınır ve halkı rahatsız etmezler; bu gibilere kazançlarınızın temizlerinden veriniz..... Tanrı yolunda nafaka verin; sonra verdiklerinin arkasından başa kakmayan ve gönül incitmeyen kimselerin, Rab'lerinin yanında mükâfatları vardır....."* buyuruluyor.

Selâmet Muhterem Mahfili, iyi okuyan yoksul öğrencilere yardım amacı ile 1927 yılında **"İkmal-i Tahsil Cemiyeti"** isimli bir cemi-

yet kurmuştur. Cemiyetin başkanı Locanın Üstad-ı Muhteremi İhsan Abidin birader, kâtibi umumîsi ise bu kuruluşa önyak olan maarifçi bir kardeşimiz, rahmetli babam Nurullah biraderdir (diğer üyeler İbrahim Necmi "Dilmen", Halil Vedat "Fıratlı", Ruhi Vamık "Girgin", Fahrettin Kerim "Gökay" ve Vedat Nedim "Tör" biraderlerdir). Bu cemiyet, 2 yıl sonra, Türk Maarif Cemiyetinin yararına (ve politik sebeblerle) feshedilmiştir ama yardımlar bu defa Selâmet Muhterem Mahfili aracılığıyla gene devam etmektedir. 1930 yılı hasenat raporuna göre o yılın hasenat sandığı (dul kesesi) geliri 558.- liradır. Bu para kimsesiz ve istidadlı yavru- ların tahsiline harcanıyor, çaresiz dul anaların yükünü biraz olsun hafifletiyordu.

Bu defa kullanacağımız malzeme farklıdır: insan sevgisi, ilme ve kişiye saygı, insanların iyiliğine çalışma, vefa, dostluk hisleri, yardım.

Ritüelimize bakalım: "Şimdi bir kese dolaştırılacaktır. Bu kesede toplanan parayı hayır işlerimize harcamaktayız... Muhtaç kimselere yardım olmak üzere, uygun göreceğiniz bir parayı bu keseye atınız, kardeşlerim".

10 yıl evvel, Sevenler Muhterem Locasında bu konuşmayı yaptığımda şöyle söylemişim: "1930 yılındaki 558 liranın karşılığı takriben 65 altın idi. Bugün (1981 yılında) 65 altın 750.000 liradır. Sıradan iki kişilik bir yemekten sonra garsona 200 lira bahşiş bıraktığımız, herhangi bir romanı 300 liraya aldığımız, etin kilosunun 400, peynirin 270 lira olduğu günümüzde, dul kesemizden kişi başına ortalama 15 lira çıkmaktadır.... Yani bir somnun ekmeğ.... Oysa ayakkabı boyası bile 50 liradır. Demek ki biz dullara, yetimlere, muhtaçlara bir ayakkabı boyası parasını bile çok görüyoruz."

Gelelim bugüne, acaba değişen bir şey var mı?

65 altın bugün 17 milyon lira ediyor. Garsona 5.000 lira veriyoruz, bir resimli çocuk romanı 6.000 lira, bir basit roman 15.000 liradan aşağı değil, bir kilo et 22.000, bir kilo peynir 17.000 lira. Kesemizden ise kardeş başına ortalama 3-4 bin lira çıkıyor.

Dul keseleri 61 yıl önce 65 altın lirası (bugünün 14 milyon lirası) getiren Üstadlarımızın aziz hatıralarını yüzüm kızarak anıyorum.

Her esnafın eli Dervişin keşkülüne uzanmış, içlerinde veremeyeni de varmış, ama o keşküller neler yapmamış ki!.....

Bu yılın hedefi Mason hasta-hanemizi yapmak, gelecek yılın hedefi huzur evimizi kurmak, öbür yılın hedefi gençlik yuvalarını yaymak diyebileceğimiz günlerin de geleceği inancıyla, Pîr'lerimiz eski Üstad'larımızın heyecanı ve aşk'ıyla, hepinizi Kardeşçe sevgilerimle kucaklarım Kardeşlerim.

Kaynaklar:

- İslâm, Türk, Ana Britannica ansiklopedileri,
- Okyanus sözlüğü,
- Mimar Sinan dergisi sayı 23,
- Bedri NOYAN: Bektaşilik, alevilik nedir?
- İsmet Zeki EYÜBOĞLU: Gün ışığında tasavvuf, tarikatler, mezhepler tarihi,
- Abdülbaki GÖLPINARLI: Tasavvuf-dan dilimize geçen deyimler ve atasözleri.

SANATKAR

KARDEŞLERİMİZ (23) :

SUAT ARIKAN

Sinan GÜRMEN

- Suat kardeşim, görüyoruz ki sahne sanatlarından tiyatro, asırdan asıra, on yıldan on yıla, çağın, günün, geleceğin her türlü düşüncelerini, sorunlarını, konularını işliyor; daima yeni ürünler verebiliyor. Biliyoruz ki opera, tiyatroya göre sahnede daha çok sanat dalı ile yer almış bir sergileme türü. Ne var ki operada görülen bir kısırdöngü, belli başlı bestecilerin

yapmış oldukları eserler halen Dünyada revaçta ve yeni bir takım eserler onlar kadar popüler olamıyor. Tiyatro şüphesiz ki evet, ama ne dersiniz, opera iki binli, üç binli yıllarda ayakta kalabilecekmi, Rossini, Verdi, Mozart, Puccini ile yaşayabilecek mi?

- Wagner operayı tarif ederken sanatlar birleşimi demiş. Doğrudur. Şiir, resim, tüm plastik sanatlar, müzik, tiyatro, hepsini içine alıyor. Şimdi o kadar doğal ki bu konunun böyle oluşması, çünkü opera bu sanatların bir aynası ve zamanının bir aynası. Bu gün Çaykovski'nin duygularını hiç birimiz yaşayamıyoruz; bizim aramızdan çıkacak bir müzisyen de, bir şair de aynı duyguları besleyemiyor. Sanayi toplumunun getirdiği duyguların farklılaşmasından kaynaklanıyor. Dolayısı ile İllica diye biri Dünyaya gelemeyeceğine göre, o zaman Puccini diye biri de oluşamıyor; öyle biriyle karşılaşamıyor ve o librettolarla operaları da yazamıyor. Operanın da sahnelenmede tekniği yenileniyor, hemde duygular farklı oluyor. İnsanların yaşayış şekilleri, adetleri, gelenekleri çağımızın şartlarında deforme olduğu için doğal bir sonuç bu...

- Operayı nasıl gelecek asırlara götürebiliriz. Çünkü her sanat yenilenmek, o günün gereklerine, düşüncelerine, o günün değerlerine ve ölçülerine adapte olmak ister.

- Tabi bu gün yazılan eserlerde işçilerin grevleri, AIDS konu alınabilir; böyle çalışmalar yapılıyor ama tarihin

süzgecinden geçerek henüz klasikleşmiyor. Opera yazmak kolay değil. Bütün orkestranın materyallerini yazmak zor bir çalışma ve destek ister. Halbuki söylediğiniz o bestecilerin arkalarında krallar, kuvvetli olan birileri vardı. Yani günümüzde insanlar yalnız, besteciler de yalnız, sipariş verilmiyor. Halbuki bu gün dinlediğimiz konçertolar, senfoniler olsun, operalar olsun çoğu sipariş üzerine, yani adam daha eseri yazmadan cebine parasını almıştır. Dolayısı ile yaşamla ilgili bir problemi yoktu ve tüm enerji ve ilgisini yaratıcılığına veriyordu.

- Belki bu gün hala bir çok ülkede yeni operaların yazılması için destek ve sübvansiyon vardır. Ne varki yeni eserleri topluma beğendirebilmek, sanatseverlere kabul ettirebilmek, güçlük burda oluyor sanırım.

- Sözü'nü ettiğiniz güçlük bence 10 sene önce bitti. 1974 yılında yabancı dergilerde opera ölüyor mu diye başlıklar atılıyordu. Sonra 1980'li yıllarda opera hortluyor dedi aynı dergiler. Ve bugün operaya girmek, bilet alabilmek büyük bir sorundur. Bence tekrar canlanma var.

Şimdi siz bana biraz da sanat hayatınızdan söz edermisiniz

- 1973 yılında lisedeydim. O zamanlar Faruk Güvenç'in sunduğu Cumhurbaşkanlığı senfoni orkestrasının bir radyo programı vardı. O radyo programını fizik kimya çalışırken

ben yavaş yavaş dinlemeye başladım. Sonra bir gün büyük bir merakla bu Cumhurbaşkanlığı senfoni orkestrasının konser salonu nerede deyip orayı buldum ve bir konsere gittim. Büyü-lendim. Halbuki o güne kadar harıl harıl resim yapıyordum; annem Eyü-boğlu ailesindendir; Bedri Rahmi o zamanlar hocaydı ve beni akademiye alacaktı. Resme karşı olan ilğim o konser salonunda müzik aşkına dönüştü. Viyolonsel çalmak istedim. Dedilerki 40'ından sonra düdüğü çalınmaz, bunun eğitimi çok küçük yaşta başlıyor. Senin yaşında ya tiyatroya gitmen lazım, ya operaya. İçinde müzik olsun dedim: Opera sanki kurtuluş oldu. Konservatuar imtihanına girip kazanınca resim düşüncesini tamamen bıraktım. Konservatuarda sene atlıyarak 7 yıl 6 senede bitirdim, ki o zaman aileme karşı büyük mücadele verdim. Çünkü babam işi dolayısı ile devamlı tayin olur, dolaşıp dururduk. Dört oğlunu da okutmak en büyük idealiydi babamın, ve ben konservatuardayken, en küçükleriyim, arkadaşlarına dert yanıyordu "diğer üçünü okuttum da bunu adam edemedim" diye. Ve ben evde yanlış düşünüyorsunuz diye mücadele veriyordum. Neyse, konservatuarı bitirdim ve direkt İstanbul operasına geldim. Çünkü eşim, o zaman nişanlıydık, Ferda arapist olarak İstanbul operası kadrosuna girmişti. O yıllardan itibaren, Tosca, Hoffmann'ın Masalları, La Boheme, II Trovatore, Atilla, Sevil Berberi, Don Giovanni, Macbeth, Turandot gibi eser-

lerde bas rolleri aldım. Şu son üç sene-
dir bas bariton çalışıyorum. Ankara-
da Tosca'da Bariton rolünü, burada
Otello'da bariton olarak "Iago" rolünü
oynadım; gene La Boheme'de Marcel-
lo'yu söylüyorum burada. Her fırsatta
yurt dışında yarışmalara katılıyorum.
Konservatuarda öğrenciyken yaşıtları-
mla ben neredeyim diye para birikti-
rip gidiyor ve ilk elemeyi geçiyor-
dum. Sonra 1984 yılında İtalyada 1. ol-
dum ve orada Rigoletto operasında
Sparafucile rolünde 6 temsil yaptım.
Sicilyada 6. Sardunyada 3. oldum.

- Oldukça kısa olan sanat hayatı-
nıza bir çok başarılar sığdırmışsınız.
Bu başarılarla giderek yenilerini ekli-
yeceğinizden eminim. Peki, çok il-
ginç, bastan baritona doğru bir geçiş-
mi var?

- Kimbilir bu o kadar değişken bir
konu ki, belkide doğuştan baritonal
bir yeteneğim vardı, belki de bunu an-
lamakta geciktik, belki de yavaş yavaş
bir değişim geçirdim. Basların yukar-
daki korkulu rüyası olan notalar ya-
avaş yavaş kolaylaşmaya başladı; o za-
man bir kaç hoca, benim çalıştığım son
hocam, New York Julliard akademi-
den yazları Paris'e, İtalyaya geliyor,
orada çalışıyorum; o hocam benim uf-
kumu değiştirdi; bana çalışılacak bir
kaç rol ismi verdi. O rollerin üçünü şu
anda yaptım, bir iki tane daha var. Ben
bariton değilim ancak pesleri çok faz-
la olan bariton rolleri bunlar. Benim
avantajım bas olup tizlerimin kuvvet-
li olması.

- Çok sevdiğim için soruyorum,
birgün Rigolettoyu söyleyebilirmisi-
niz?

- Belki 10-15 sene sonra söyleye-
bilirim.

- Eşiniz de İstanbul operasında
arp sanatçısı olarak çalışıyor. Eşlerin
her ikisinin de sanatçı olması mesleki
yaşamı kolaylaştırıyor. Çocuğunuz
var mı?

- Küçük bir kızımız var.

- Masonlukta hayli genç bir kar-
deşimizsiniz. Sizinle bu kısa sohbeti
yaparak aramızda ender olan bir sa-
natçı kardeşimizi böylece tüm kardeş-
lerimize duyurmak, tanıtmak istedim.
Hangi locada tekris oldunuz?

- Gün IşığI locasında.

- Dilerim sanat hayatınızdaki ba-
şarınız gibi masonlukta da kardeşleri-
ne katkıda bulunan ve onlardan yete-
rince katkı alabilen kardeşlerimiz ara-
sına girersiniz. Size başarılı bir maso-
nik hayat dilerim

- Dilerim öyle olsun.

- Tıpkı sanat hayatınızdaki başa-
rılarını sizi kovalaması gibi.

- Çok teşekkür ederim, çok güzel
dileklerde bulundunuz.

OŞMANLILARDA MASONLUĞA AİT İLK KAYITLAR (18)

ESRAR-I FARMASON

(Devam)

Suha UMUR

İfâdât-ı meşrûhadan anlaşıldığı vech üzere İngiltere'deki neccar taifesinin bir takımı el-hâletü hâzihi (şimdiki halde) farmason tâbir olunan bir cemiyet-i hafiyye-yi fesadiyyeye tahavvül ettikten (gizli bir fesat cemiyeti haline geldikten) sonra bunun âzâsı hükûmetin taharriyatından ihtirazen (araştırmasından sakınarak) تنها yerler ve mahzenlerde ictimâ' ve kâffesi salâh (.....) oldukları halde icra-yı müzâkerâta ibtidar etmiş olduklarından içlerine ecanibden biri dahil olup ta tasvirat ve teşebbûsat vak'alarına matla' olmamak için kendilerine mahsus bir takım elfaz ve işârat vaz' etmişlerdir.

İşte cemiyet-i mezkûrenin sebeb-i teşekkülü ile tedabir-i ihtiyatkâresinin esbab-ı sahihası (hakîkî sebepleri) mevadd-ı meşrûhadan ibaret olduğundan farmason müverrihlerinin bu babda olan rivayeti mücerred hakikat-i hali hükûmetin taharriyat ve tecessüsatından muhafaza etmek garzına mebnî 'ihtira' kılınmıştır (korumak sebebi ile ica edilmiştir.)

Garibi şurasıdır ki cemiyet-i mezkûre ibtida-i emirde mücerred bir reis-i cumhurun katliyle beraber yerine kral hanedanından birini sandelî-i hükûmrâniye ıclas etmek (tahta çıkarmak) garziyle teşekkül etmişken Avrupa kıtasının her bir tarafına münteşir olduktan (yayıldıktan) sonra kraların aleyhinde bulunanlara yani cumhuriyet taraftarlarına iltihak ederek (katılarak) bu yolda icra-yı fesâda (fenalık yapmağa) âlet ve vasıta olmuştur.

Keyfiyet hükümdarların mâlûmu oldukça, cemiyet-i mezkûre hakkında bir takım tedâbiri şedîdenin (şiddet tedbirleri) ittihaz ve icrasına teşebbûs kılınmıştır. Hatta 1737 tarihinde cemiyet-i mezkûrenin Fransa memalikinde bulunan cemiyetgâhları kâmilten kapatıldığı gibi "Felemenk" ve

"Bavyera" ve "İtalya" ve "Almanya" ve "İsveç" ve "Lehistan" ve "İspanya" memalikinde bulunan farmasonların çoğu hapis ve tescin (zindana konmuş) ve bazıları dahî katl ve idam edilmiştir.

Mamaafih tedâbir-i meşrûha (anlatılan tedbirler) cemiyet-i mezkûre-nin mahv ve inkırasını müeddâ olmayıp (yıkılması manasına gelmeyip) bil'akis âzâsının bir kat daha teksirini istilzam etmiştir (çoğalmasını gerektirmiştir).

Farmason mezhebinin gene ve hakikati bahsine gelince farmasonların zu'mlarına (yanlış zanlarına) göre kendilerine mezhepleri tarafından atı-üz-zikr nutk-u garib irad kılınmıştır (aşağıdaki tuhaf nutuk söylenmiştir).

Suret-i Nutk-u mezkûr

Ben eski zamanda zuhur etmiş olduğumdan tarih-i zuhurum mazbut ve mâlûm-u beşer değildir. Mamaafih ezmine-i kadimeden (eski zamanlardan) beri duçar-ı ızdırab ve felâket olanlara iânenen hâlî olmadım (yardımdan uzak kalmadım). "Hiram" tesmiye olunan Rabbim ve Allahım, hâlik-i kâinat ve hami-i muhassenattır, yani Rabbim kâninatın asıl ve esası olan âf-tâbdır ki ilmi ihya edip devrini (.....) olan on iki mah (ay) zarfında tekmil eder. Ol bahar ve seyf ve güz ve şitâ (ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış) mevsimleri rabbimin yoldaşları olan on iki mahdan ibarettir. Bunların dokuzu âleme ziya ve hararet ve mahsul veren ve efendilerine muhabbet ve onun hıfz ve vikayesini iltizam eden hayrâh yoldaşlarıdır. Diğer üç mah, şems ile, ve tabiatın (.....) ve ifnâsına (yoketmeğe) çalışıp yağmur ve bürûdet (soğukluk) ve zulmeti neşreden bed hava yoldaşlarıdır. "Hiram Abi" dahî akl-ı küll olup ilim ve adâlet ve hakikat onun âsar-ı zâhiresidir (1).

Erbab- vukufun mâlûmu olduğu üzere farmasonların üstadı olan "Hiram Abi", ne hükemâ ve ulemâ ve ne de sair eshab-ı fazl ve kemâlden bir şahıs olmayıp bayağı bir dülger üstadı demek olduğundan bunun hikâyesi mücerret sâlif-üz-zikr İngiltere kralının katl edilmesinden dolayı taraftarları olan farmasonların ahz-i sar ve intikama dair olan efkârının intişarına medar olmak garzına mebnî ihtira' kılınmıştır.

(1) İşte hiç bir kimserin mezheb ve itikadına dokunmamakla iştihar bulan farmason mezhebinin gene ve hakikati nutk-u mezkûrde sarahaten zikr ve beyan kılınmış olduğuna bakılınca farmasonların ateşperest kabilinden olarak güneşe tapıkları şek ve şüpheден varestedir. (El-mütercim).

İşbu hikâyeyi ihtira eden "İsmol" (Smollett) nam müverrih ol emirde "Jak Mole (2)"nin suret-i vefatına dair olan hikâye-yi malûmeyi şerh ve tafsil ederek bu suretle kral-ı merkurum suret-i katlini imâ etmek sadedinde bulunmuş olsa da "Kronvel'in" casusları her bir mahalle girip hikâye-yi mezkûrun tafsilinden garz ne olduğunu derk ve teyakkun etmiş olduklarından müverrih-i merkurum çar nâçar sâlif-üz-zıkr "Jak Mole"nin hikâyesini terk ile "Hiram Abi" fıkrasını tasnî eylemiştir.

İşte bu sebeptendir ki farmason çıraqları ile yoldaşlarına söylenen esrar, uhuvvet ve muhabbete dair olduğu halde üstadların sırrı yalnız ahz-ı sar ve intikama müteallik bir takım ihtarât ve tenbihattan ibaret olduğundan yoldaşlardan biri üstat rütbesini ihraz ettiğinde çırak ve yoldaş rütbesile üstat rütbesi beyinde asla münasebet olmayıp pek çok fark olduğunu görünce derya-yı hayret ve taaccübe müstagrik olur.

1854 tarihinde âzâsından bulunduğu farmason meclis-i mahsusunda tertib ve tanzim kılınan nizamnamede eğerce farmason cemiyetinin maksadı alelumun efrad-ı beşerin ıslah-ı efkâr ve ahlâka hizmetle beraber gerek hak talânın mevcut ve gerek ruh-u insanın lâyemut (ölümsüz) olduğu itikadını ve bu sırada muhabbed ve uhuvvetle hürriyet ve müsavat efkârını dahî her bir tarafa neşr etmek farmason cemiyetinin vezaif-i müteretibesinden olduğu zıkr ve beyan kılınmış ise de cemiyet-i mezkûrenin asıl garz ve maksadı cemiyet-i beşeriyeye bir nev'i hizmet etmek olmayıp belki buna taban tabana zıt olduğu halde vakıf olanların râna malûmudur.

Şu asırda Avrupa'nın ve belki dünyanın her bir tarafından ulûm ve fûnunda terakkiyet-ı külliye hâsıl olduktan başka bir taraftan umum ahâlinin refah hallerini müeddî olan sanat ve ticaret ve ziraat ıslahiyla beraber avâmın talim ve terbiyelerine sa'y mâ lâ kelâm (söz götürmez) olunmakta ve diğer taraftan dahî fakr ü fâka (yoksulluk) düçar veyahut âlil-el-vücud (sakat) olanlara iane etmek üzere her bir tarafta müteaddid cemiyetler teşkil etmiş velhasıl gerek imar-ı mülk ve gerek erbab-ı ihtiyaca muavenet etmek hususlarında ezmine-i sâlifede (geçmiş zamanlarda) emsali görülmemiş derecede sa'y olunmakta olup her şeyde dahî terakkiyat-ı külliye müşahade olunmakta olduğu halde yalnız farmason cemiyeti zerre kadar terakkî etmedikten başka günden güne gerilemektedir.

İNGİLTEREDE RİTÜELİN GELİŞİMİ

El. Müh. Celil LAYIKTEZ

İngiltere B. L.'sinin resmî ritüeli yoktur. İngiltere'de kullanılan başlıca ritüeller Emulation, Bristol, Logic, Taylor, West End, v.s. dır. Aralarındaki farklılıklar bazen önemsiz denecek kadar az olup, benzerlikler çoğunluktadır.

Landmarklara ve Mason Anayasasına bağlı kalmak üzere, L.'lar ritüellerinde uygun gördükleri ayarlamaları yapabilirler. Yukarıda sayılanların arasında en önemli olanı Emulation ritüelidir.

İngiltere'de 16. yy.'dan 18. yy.'a kadar süren operatiflikten spekülatifliğe geçiş süreci içinde, ritüellerde paralel gelişmeler gözlenir. İlk ritüellerin ne olduklarını, Eski Yükümlülüklerden ve ifşaatlardan öğrenebiliyoruz. Genelde, bunlar L.'nın açılış ve kapanışındaki duayı, eski efsaneleri, adayın yeminini, kelimenin verilme tarzını ve agap'ı kapsarlar. Bu basit şemadan tüm M.'ik ritler çıkmış, dal budak sarmuşlardır. 1730'lara doğru, 3.'cü derece, kaynağı bilinmeyen efsanesi ile ortaya çıkınca, ritüeller zenginleşmeye ve modern hürmasonluk öğeleri, ilk çekirdeğin etrafına kümeleşmeye başlar. Bu arada, ilavelerin, süslemelerin bir kısmı kısa süreli olmuş, bir kısmı ise günümüze kadar gelebilmiştir. Aynı devrede, Eskilerle Modern'lerin (*) rekabetini görüyoruz. Wharton Dükünün B. Üs.'liği esnasında dağılmaya başlayan M.'luğu toparlamak üzere, eski ritüellerin saflığına dönmeyi amaçlayan "Eskiler" B. L.'sı kurulmuş, ilk kurulan B. L.'ya da karşıt olarak "Modern"ler denmiştir. 1813 yılında Eskiler'le Modernler'in birleşmesinden İngiltere Birleşik B. L.'sı doğmuş, ağırlık Eskiler'de kalmış, ortak birleşme çalışmaları esnasında da, Emulation ritüeli şekil almıştır.

Sırların yabancıların eline geçmesi korkusuyla, ilk ritüeller yazılı kayıt bırakmadan, kulaktan kulağa nakledilirlerdi. Sembolik M.'luk ortaya çıkınca, korkunç yemini ve ritüeli yazılı hale getirme yasağı yerinde kalmıştı.

1813'de kardeşlerimiz zor durumda kalmışlardı. Yazma yasağı ile ritüelin saflığını koruma ihtiyacı çelişiyordu.

Bu müşkül, eğitim L.'larının kurulmasıyla aşıldı. Bu L.'larda, tiyatro oynar gibi,

(*) *Antients ve Moderns*

ritüel sürekli tekrarlanır, çalışmalar da ezbere yapıldı. Eğitim L.'ları günümüzde varlıklarını korumaktadırlar. "Emulation Lodge of Improvement" eğitim L.'sı sayesinde, 1813 yılında saptanan ritüel, günümüze kadar değişmeden gelebilmiştir.

Diğer taraftan, 1730'da yayınlanan, Prichard'ın "Masonry Dissected" isimli ifşaatı M. tarihçilerine malzeme sağlamanın dışında, hafızalarına güvenemiyen Üstadı Muhteremlere akıl hocalığı yapmıştır. Sonradan gayri resmî ritüel baskıları masonlarca hazırlanmış, ihtiyacın farkında olan B. L. da göz yummuş, ancak hiçbir zaman resmî bir ritüelin yayınlanmasına izin vermemiştir. Bugün B. L. tarafından onaylanmış bir ritüel yoktur. Emulation ritüeli de, Emulation L.'sinca hazırlanmış olup, sorumluluğu B. L.'ya ait değildir.

Avrupa'da, özellikle Fransa'da, yalnızca operatif M. mesleğinden sembolizmasını alan Emulation ritüeli ne hermetik, teozofik öğeler eklenmiş, böylece ekosizm, yani İskoç riti ortaya çıkmıştır.

Operatif Masonluğun İngiltere'de 12.yy.'da başladığı tahmin ediliyorsa da, 14.yy.'a kadar yazılı kanıt bulunamamıştır. 1349 işçi yönetmelikleri ve 1355 York Minster Katedrali inşaatı çalışanlar listeleri, eldeki ilk yazılı evrağı teşkil eder. Bunların dışında 100'e yakın "Gotik Anayasa" tabir edilen el yazmaları, M. efsaneleri ile Eski Yükümlülükleri içerirler.

Özetlersek; Masonlukla ilgili 1717 öncesi bilgileri 4 değişik kaynaktan elde edebilmekteyiz: (2 Masonik, 2 de Masonik olmayan kaynak)

1. Regius, Cooke, gibi M. tarihini eski efsanelere bağlamaya çalışarak Eski Yükümlülükleri içeren, ve masonların ülkelerine, iş sahibine, birbirlerine., çıraklarına karşı olan görevlerini, sır saklamanın önemini, ve bunlar ifşa edildiğinde uygulanacak cezaları açıklayan el yazmaları.

2. Loca tutanakları : Bunlar daha çok localarda tartışılan konularla, masonların kimlikleri hakkında bize bilgi verirler.

3. İşveren kesimi diyebileceğimiz, belediye başkanı, iş sahibi gibi kişilerin, masonların ahenk içinde ve verimli olarak çalışmalarını temin etmek üzere, bir nevi arkaik toplu iş sözleşmesi mahiyetinde yayınladıkları resmî evraklar, katedral inşaatları gibi büyük projelerden kalan mimarî planlar, hesap durumları, sarfiyat ve işçi çizelgeleridir.

4. İfşaatlar: İlk ritüelleri tasvir eden bu evraklar, genelde mason olmayan kişiler tarafından yazılmışlardır.

TARİFSİZ BİR HEYECAN

Murat CANYÜREK

Kısa bir süre önce, hayatımın tarifsiz heyecanlarından birini yaşadım.

Herşey, gizemli görünümlü bir yapıya girmemle başladı. Geçen yüzyıldan kalma olduğunu sandığım bu bina, beni çocukluğuma götürdü. Yıllar evvel, annemle babam da beni, eski Düyûn-u Umumiye binasında faaliyet gösteren okulun kapısına böylece bırakmışlar ve ben o âna kadar yaşamadığım bir merak ve giderek korku içinde, hayatımın mühim adımlarından birini atmıştım o yapıya. Yaklaşık yirmi yıl önce gerçekleşen bu hadisenin çocuk ruhumda yarattıklarını, bu kez tekrar ve fakat çok daha yoğun surette hissettim, Nur-u Ziya Sokağındaki bir binadan içeri girerken. Sonra temiz, sade ve huzurlu bir odada ağırlandım. Yakındaki kilisenin çan seslerini duyup, başka bir kitabın mümini olmakla birlikte, Tanrı ile olan başbaşalığı ve acizliğimi duyumsadım.

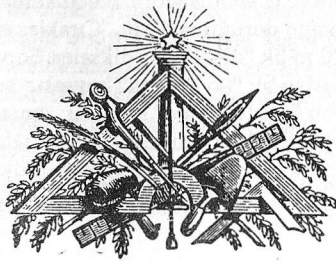
.... Bilâhare Masonluğa giden ilk adımlarımda bana yardımcı olacak bir Mason geldi. Beni rahatlattı. Kısa bir zaman sonra da bir yolculuk başladı. Önce gizemli merdivenler, sonra gözüüm bağlı olarak bir hücreye giden yol... Bu sırada nereden aklıma geldi bilmiyorum, Umberto Eco'nun aynı adlı romanından sinemaya aktarılan "Gülün Adı" adlı filmin final sahnesini; umutsuzluğun, tüm acı ve üzüntülere rağmen yerini umuda terkettiği o muhteşem sahneyi hatırlamaktaydım.... Kimbilir, belki de göğsüme dayanan kılıcının tesiriyle....

Sonra... tekrar ve bu kez tarifsiz bir yoğunlukla kendimle başbaşa kalışım... Hayatımın tekrar gözümün önünden geçişi... Aynada kendimi, belki de hayatımın en mühim eserini seyredişim... Masada duran kurukafanın yarattığı, hemen unutmak istediğim "ölüm kaygısı"... Yeni birşeylere başlamanın doğurduğu karmaşık hisler... Üzerimdeki para ve madeni nesnelerin alınmasıyla hissettim "acz" duygusu. Ceketimin çıkarılması ile duyduğum garip bir tedirginlik... Gözlerimin bağlanması.... "Kör olsam bundan sonraki hayatımın nasıl geçeceğine dair" kafamda oluşuveren düşünceler....

Bir Masonun yardımıyla, kimi zaman eğilip kimi zaman dar yerlerden geçmek suretiyle yapılan bir yolculuğun ardından bir kapıya ulaştım. Kalbimin çarpışını hissetmem için elimi nabzıma götürmeye ihtiyaç yoktu. Kalbim, tüm hücrelerimde tarifsiz bir hızla çırpınıyordu... Kapıdan girişte boğazıma dayanan kılıç ve boynumdaki ipin yarattığı mistik duygularla artan heyecanım, sorulan suallerle zirveye ulaştı.... Hayatımda bu kadar kötü cevapladığım soru olduğunu, gerçekten hatırlamıyorum. Yürümeyi dahi unutmuş olduğumu hissediyorum. Bu hal gözlerim açılana kadar sürdü. Gözlerim açıldığında, içimdeki heyecan, tarifsiz bir hızla huzura dönüştü...

Henüz madeni eşyalarımı almadan, önüme bir kese uzatıldı. "Gerçek bir şaşkınlık" ve "hiçbir katkı yapma gücüne sahip olamamanın verdiği rahatsızlıkla" bana keseyi uzatan kardeşimin yüzüne, boş gözlerle baktım. "Yer yarılsa da, içine girip bu hale düşmeseydim..." diye geçirdim içimden, bu işlemin mahiyeti hakkında aydınlatılana kadar....

"Yeniden doğmak" dedikleri bu mudur Tanrım?

ULUDAĞ İÇİN

MASONİK GÜZELLEME

Tamer AYAN

Bu güzellemeye 4 Mart 1991 akşamı İrade Olgunlaşma Muh. L.'sını ziyaretim sırasında esinlendim. Bursa Vadisindeki değerli K'lerime adıyorum. Merhaba....

Uludağ, bence, yurdumuzun en güzel ve uygar dağıdır. Güzeldir; çünkü, yemyesildir. Uygardır; çünkü Bursa kenti ile bütünleşmiştir. Herhalde, Uludağı bir görüp de geçen veya bir görüp de unutan çok az insan vardır. Uludağa bir giden ve bir görüveren, büyülenmişçesine vurulur. Bunun için kayakçı veya dağcı olmak da hiç gerekmez; çünkü, insan Uludağa hiç çıkmadan karşıdan seyrederek de tutulabilir. Uludağa uzak kalan aşıklar, bir kez daha görebilmek için, hiç yoktan fırsat yaratmaya çalışırlar, Uludağ, yeşil Bursa ovasına hayat veren Nilüfer'in ve gün doğumunda seyrettiği Sabah Güneşi'nin aksaçlı Gözcü'südür. Cahit ERENGİL Üs.'ın anlattığı Bursa'nın İrade anıtının göngörmüş Koruyucusu'dur.

Uludağ, ilk insanın türeyişinden bile çok eski zamanlardan bu yana landmark olmuş ve sayılamayacak kadar yüzyıllardan beri, bir anıt gibi, olanı biteni sessiz sedasız gözlemiştir. Öylesine yaşlıdır ki, öylesine şeyler görmüş, öylesine olaya tanık olmuştur ki, saymaya kalkışılrsa, sayfalar yetmez. İhtiyarlığını sözle anlatmak zor olur. Onun için bir yakıştırma yapalım. Söz gelişi :

"Bursa'daki Üst. Muh., Çıraklara buyursa ki," İşte size kuvvetli vinci olan bir dev helikopter. Gece İstanbul'a gidin. Sultanahmet Meydanındaki "dikilitaş"ı söküp getirin. Uludağın doruğuna dikin. "Çıraklar emir gereği, 2500 m yüksekliğindeki Uludağa, 20 m'lik "dikilitaş"ı dikseler. Sonra Kalfalar, "dikilitaş"ı merdiven dayasalar, tepesine bir "tavla pulu" koysalar; sonra, Üstadlar tırmanıp, "tavla pulu"nun üstüne bir "madeni para" koysalar; sonra, Nazırlar çıkıp, "madeni para"nın üstüne bir "posta pulu" yapıştırsalar. En sonunda da Üst. Muh. tırmanıp, Locanın "mühürü"nü "posta pulu"nun üstüne bassa. Böylece görev tamamlanmış olsa; en alta Uludağın zirvesi, üstünde dikilitaş, onun üstünde tavla pulu, daha

üstte madeni para ve en üstte de Loca mühürü dizilimi....."

Şimdi bu diziyi, yükseklikleri-kalınlıkları, yaradılışın, tarihin, Masonluğun evreleri ve göreceli zaman dilimleri gibi dikkate alarak, Masonik gözlükle yorumlasak. En alttaki Uludağ, Kaostan Kozmosa geçiş, evrenin oluşum sürecidir. Dikilitaş, dünyanın oluşumundan ilk tek hücreli canlıya geçiş dönemini simgeler. Üstündeki tavlâ pulu, memelilerin oluşumunu içeren zaman dilimidir. Madeni paranın kalınlığı, insanın türeyişinden sonra geçen zamanı gösterir. Posta pulu, Süleyman Mabedi ile başlayan Masonluk tarihidir. Loca mühürünün puldaki izi de 1717'den bu yana gelen spekülâtif Masonluktur. Masonluk, evrenin oluşumu ve dünya tarihine göre, böylesine kısa bir süreçte gelişmiştir. Ama, bütün tarihsel olguların ve sentezlerin somut üst yapısı ve dış vurumu bağlamındadır. Uludağ, evrenin oluşumunun kanıtı olarak, jeolojik devirler içinde, en azından dikilitaşın yüksekliğinin yarısıyla oranlı bir zaman diliminde, dünyada olana bitene tanık olmuştur. Masonluğun kuruluşuna, gelişimine ve bu topraklara girişine..... Birçok uygarlık, Uludağın gölgesinde doğmuş, gelişmiş ve zamanı dolunca arkasında, sanki hiç yaşamamışlar gibi, pek az kanıt bırakarak tarihe gömülmüştür.

Uludağ, kendisine gönülden bakan herkese başka başka bir şeyler anlatmaya çalışır. Gönül kulağını açanlar, anılarları dediklerini ve vecd içinde düşünceye dalarlar. Uludağ kimi zaman, güneş ışınları altında parıldayan beyaz bir cüppe giymiş yaşlı Bilge; çoğu zaman, doruğu sis ve bulut perdesi içinden göklere yükselen Yakubun Merdiveni gibi, gizemli gösterir kendini. Her iki görünüşünde de, bilenler için ibretler ve sırlar vardır. Ölümsüzlük simgesi yeşil ağaçların arasından Uludağ'a çıkmak, dönemeçli Merdiven'e benzer. Aranan Orta Hücre, gerçekten istenirse, içindeki "G" Harfi ile birlikte, doruğunda bulunur. Eteğindeki ağaçlar, Lübnan Dağı'ndaki sedir ormanları gibidir. İnsanın gözleri, Süleyman Mabedi'ne kereste yetiştirmeye çalışan onbinleri ve Adoniram'ı arar. Ama bir yandan da, insan, Uludağ'ın yemyeşil ağaçları pık kıyıma uğramadığı için, E.U.M.'na şükreder.

Uludağın görkemli doruğu böylesine görülür ve hayranlıkla övülürken; temeli için ayrı şeyler nedense söylenemez. Halbuki bu yüce dağı taşıyan temelidir ve temel olmazsa Uludağ da olmaz. Ama, temeli gözlere görünemez; etekleri örten yeşil ağaçların ve gitgide dağa doğru çıkan Bursa kentinin altından derinliklere doğru kaybolur gider. Göz aldanmasıyla, dağın temeli sanki ormanlarmış, evlermiş ve ovaymış gibi görünür. Uludağın temeli, herhalde 25-30 km kadar derinlerde kendisini doğuran dünya ananın sıcaklığına kavuşur. Öylesine yaygın ve derindir ki temelleri, neredeyse yüksekliğinin 10 katından da fazla. Gözle görünmeyen bu bilgiler nasıl bilinir? Tabii ki, Akli hikmet ve Olumlu Bilim'le. Uludağın gövdesi Kuvvet ve doruğu Güzellikse, temeli de İnanç'tır hiç kuşkusuz. Hepsi bi

araya gelince, Sağlam, Dayanıklı, Sürekli bir Evrensel Yüce Ahenk ve Birlik çıkmıştır ortaya, E.U.M.'nin görkemli eserlerinden biri Uludağ olarak.... Uludağın temeli, dağın bütün güzelliğinin ve yüceliğinin vazgeçilmez bir sağlam dayanağı ve ana ögesidir; ama, dağın gövdesinin ve doruğunun yanında hiç dikkat çekmemektedir. Asıl, temel olduğu halde; tüm övgüler gövdesi ve doruğu içindir. Temel, görevini tam bir tevazu içinde, halinden şikayetçi olmadan, sabırla, tamamen yapmasına karşın, hiç ilgi toplamamaktadır. Halbuki, gövdeden de doruktan da, daha sağlam, daha duraylı ve daha sürekli. Yoksa, bütün temellerin kaderi midir bu?

Bursa'nın gökyüzüne egemen görkemli Uludağ'ı ile Masonluk arasında bağ kurulabilir. Masonluk da, temel üzerine oturmuş bir ana gövde ve çok sayıda doruktan oluşmuştur. Gövde hiç kuşkusuz Sembolik Masonluk'tur. Doruklar da, çeşitli Ritler, Sistemler, Obediyanslar ve Jurisdiksiyonlar. Masonluğun temelini, gizemli Ölümsüz Hakikatlar oluşturur ve gözlerden saklıdır. Bu gizemler, Masonluğun öğretilerinin ve sembollerinin yabancıları olanlar veya yeterince yakın olmayanlar için, bilinmeyen ve sezilemeyen sırlar olarak görünür. Ancak gerçek Mason olanlar, temelin kendilerine ne kadar yakın olduğunu ve hatta kendi içlerinde bulunduğunu, biraz da şaşırarak, gözlemler.

Masonluğun temeli, aynı Uludağ gibi, uzun yıllardan beri, sağlam, duyarlı sürekli ve Kabul Edilmiş'tir Böyle bir temelden çıkan öğretiler ve semboller, Uludağın gövdesine ve doruğuna eşdeğerdir. Öğreti ve sembolleri, zamanın başlangıcından gelen ve kıyamete kadar gelecek olan, yüzyılların aklılıkmetini kapsar; yazılı ve sözlü aktarılan tüm güzellikleri içerir; insanların çoğunluğunun inandığı büyük evrensel dinlerin manevi yönlerini kapsar ve bütün ahlaki öğütlerin yorumlarını içerir. Masonluğun temelleri de, Uludağın temelleri gibi, güvenli, yaygın ve derin midir? Evet, Masonluğun temelleri, Uludağdan bile, çok sağlam ve güvenlidir. Masonluğun temellerini hiçbir beşeri eylem veya doğal güç sarsamaz ve göçermez. Çünkü, Masonluğun temelleri, gönül verenlerinin ve Kardeşlik Zinciri içinde olan nicelerinin gönüllerine ve kafalarına odaklanmıştır. Nilüfer'in, Sabah Güneşi'nin ve İrade'nin Kardeşleri gibi....

Uludağ'ın gölgesinde Masonik çalışmalarını sürdüren Bursa Vadisindeki gayretli Kardeşlerime selam olsun....!

YEDİTEPE'YE DÖRTLÜKLER

(Burada Yeditepe tüm L.'ların sembolüdür.)

Ferhan DİNÇER

Bir kuru lokma ile, içtiğimiz su, bizim.
Hamtaşa şekil vermek, mesleğimiz bu bizim.
YEDİTEPE içinde hakikat arıyarak,
Hoşgörüyle yaşamak, hayatımız bu bizim

☆☆☆

Hakikat arıyoruz toprağı kazıyarak,
Mutluluk paylaşırsın sırrına ulaşarak,
Yeditepe yolunda kardeşlerle birlikte
Hedefe varmak asıl peşinde dolaşarak.

☆☆☆

Sevgi, barış, kardeşlik türküleri söyledik.
Gönlümüz nura açık rehberleri izledik
Öyle bir yere geldik, ıslık, ıslık, aydınlık
"İşte Yeditepemiz İnsanlık burda" dedik....

☆☆☆

Kimse bize hükmetmez, aklımız hürdür bizim.
Yeditepeden gelir, sesimiz gürdür bizim.
Nuru arıyan bulur, yeter candan istesin.
Dağlar aşar gideriz, yolumuz birdir bizim.

☆☆☆

Kalplerimiz imânla, sevgiyle dolu aşka,
KARDEŞLİK gönüllerde sınırsız ve bambaşka.
YEDİTEPE üstünden Doğuya yol alırken,
Sırrına ulaştıkça doymuyoruz bu aşka...

☆☆☆

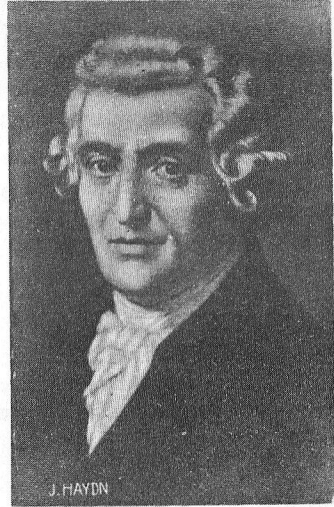
MASONİK BESTECİLER

Frederick H. SMYTH

Mozart ve Sibelius'un mason oldukları oldukça iyi bilinmektedir. Arada bir, Haydn ve Beethoven'dan da bahsedilir. Bunlardan başka, büyük mason besteci yok muydu? Var idi ise, bunlar da Mozart ve Sibelius gibi masonik müzik bestelemişler miydi? Bu soruların cevabını bakarken ilk zorluk, "büyük" sıfatının herbirimiz için başka mana taşıdığıdır.

Haydn ile başlayayım, çünkü ekseriyetimiz onu "büyük" olarak kabul eder. Haydn 1785 yılında Viyanada tekris olmuştu, ancak eldeki kayıtlar burada biter. Tekrinden hemen sonra, bir masonik toplantıya katılmış olması mümkün olmakla beraber, Kalfa veya Üstatlığa terfii, veya bir loca toplantısına tekrar katılması konusunda müsbet veya menfi, hiç bir bilgi mevcut değildir. Bazı eserlerinin (meselâ *Yaratılış* veya *Mevsimler* oratoryoları) masonik fel-

sefeden esinlendiği ileri sürülmüşse de, kendisi böyle bir iddia da bulunmamıştır.

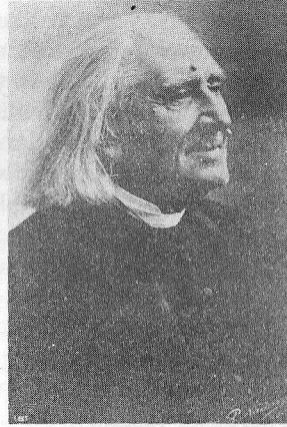
Haydn'ın mesleğe girişini biliyorsak, da Beethovenin tekrisi hakkında böyle kanıt yok! İlginç olan şudur ki, Beethovenin mason olduğuna dair tek 'kanıt', hayati-

nın sonlarına doğru, onu ziyaret eden bir kardeşe, mason lemsini vermiş olduğu rivayetidir. Beethovenin 'masonik bestelerinden' de çok söz edilir ama bu, onun bir şarkısına daha sonra masonik bir güfte ilave edilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Dikkati çeken bir olay, genç Beethovenin hocalarından Christian Gottlob Neefe'nin (zamanının ünlü bestecilerinden) mason olduğudur.

Liszt, 1841 yılında, Frankfurt'ta tekris edilmiş ve bir sonraki yıl da, Kalfa ve Üstatlığa terfi ettirilmiştir. Bundan sonraki masonik karyerini (eğer var ise) araştırmak, herhalde çok ilginç olmalıdır. Çok sayıdaki yazılarının tetkikinde, ne felsefesinin ne de bestelerinin, locasında öğrendikleri ile alakalı olduğu söylenemez.

Bir İngiliz için, Sir Arthur Sullivan unutulmaz bir bestecidir. Ancak bunu, yazdığı klasik bestelere değil, (meselâ *The Light of the World* oratoryosu) daha çok (ve bu besteciye hep sükutu hayale uğratmıştır) William Schwenk Gilbert ile beraber yarattıkları ünlü operetlere borçludur. (*The Pirates of Penzance*, *The Mikado* vs....) Gilbert İskoçyada tekris olmuş ve 1887'de Büyük Orgçu tayin edilmiş olan bir masondu.

Mason olan bestecileri içeren uzun bir liste yapabiliriz; Meyerbeer, Boieldieu, Hummel, Litolff, Lortzing, Spohr, Spontini ve İngiltereden Wesley, Smart, Parratt ve Monckton bunlardan yalnız bazıları. Ancak kalemlerinden çıkan masonik müzik aramağa kalkarsak, elimiz boş döneriz. Neticede, bu yazının başında sorduğumuz suallerin cevabını şöyle özetleyebiliriz:

Evet, mason olan başka besteciler vardı, ancak hayır, bunlar yeteneklerini mesleğimiz için müzik bestelemek yolunda pek kullanmadılar.

Özetleyerek Çeviren : Em.

BİR CENAZE DÖNÜŞÜ

(DEVRİK CÜMLELİ)

DÜŞÜNCELER

Yük. Mim.ERCÜMEND BİGAT

Bir takım insanlar yalnız kendileri için yaşadığı halde, az da olsa bir takım insanların da başka insanlar için yaşadığına değinmeden geçemeyeceğim. Güneşin yüzünü aydınlatmasıyla yollara dökülmeye başlayan insanlar sokakları doldururlar, kimi yol aşağı giderken, kimi yol yukarı çıkar, kimi doğuya kimi batıya gider. Hergün aynı yollarda yürüyen insanlar tanımazlar birbirlerini çok kere. Aynı yere basarlar, çoğu ayrı düşünür ama hepsinin bir amacı vardır; yaşamak, daha iyi yaşamak, kardeşçe yaşamak. Bir çoğu ayrı düşünür, konu bir olsa dahi. Olaylar ayrı ayrı tepki yapar çok kere insanlarda.

Aynı olay;

Yeise düşürür pesimisti, optimist ise iyi taraf arar ötekine göre. Yapılan teklifi iyi de olsa, kuşku

ile karşılar mütereddit. Yapılan teklif tehlikeli olabilme istidadını da gösterse, kötülük aramaz iyi niyetli.

İnsanların yaşamlarında olayları ekseriye tek taraflı gördüklerine hepimiz tanık olmuşuzdur. Bu fikri açıklayabilmek için bir fıkra nakletmeye gerek duymaktayım:

Evin erkeği bir gece evine dönmekte gecikiyor.

Anne - "Oğlum geç kaldı acaba hastalandı ya da başına bir kazamı geldi?" diye düşünürmüştü

Gelin - "Acaba bir hovardalığamı daldı?" düşüncesi öncelikle aklına gelirmiş.

Bende bu fıkra üzerine düşünmüşümdür ne büyük felsefeyi yansıtır diye.

Görülüyor ki insanların birbirine durumu kolay izah edilemiyor. Zamanına göre, bu çelişkiler meydana getiriyor sürtüşmeleri. Bu sürtüşmelerin dengeye getirilmesi, düşüncüyü tartmaya zorluyor insanları.

Bazen insanlar birleşiyorlar anlayışları aynı oluyor bir paralelde, ta ki paralel bozulana dek. Bir yakınımızı ebedi uykusuna terke ediyoruz, dini merasimle, huşu içinde, bütün düşünceler aynı paralelde, fark yoktur anlayışlarımızda; ebedi uyku, bir gün bitecek bir yaşam, geride bıraktıklarımızın dışında.

Neden kırarız birbirimizi, neden çekişiriz aramızda, neden vermeyiz karşımızdakinin hakkını, neden yaşarız yalnız kendimiz için?... Dağılırız törenden hep birlikte bu düşüncelerle, kimimiz doğuya kimimiz kuzeye, ve gene başlarız birbirimize olan durumdaki çelişkiye.

Nedir, nedir bu çekişme, neden anlamak istemeyiz birbirimizi, neden hakkımıza razı olmayız, neden kendi yararımız için değiştiririz iyi kaideleri, ya da usulsüzlüklere bahane uydururuz, güzel göstermek için kendimizi?

Neden her türlü fırsatı kendi-

ne yontan, karşısındakinin hakkını vermeyi düşünmeyene iş adamı deriz de, insanı insan sayan, onlara verilen haklara saygı göstereni, hakkından fazlasına el uzatmayanı saf adam diye nitelendiririz? Dalaverecinin ismi iş adamı oluyor da, dürüst'e saf adam deniliyor, edemiyorum kabul bunu, isyan ediyorum!! Bazen düşünüyorum, belki de hatalıyım, ben halledemedim hala bu problemleri, problemler benim olsa da çözeceğim onları. Kardeşlerim, insanlık var oldukça, araştırarak belki her güneş doğuşta bunu. Bir sonuca varmak için sevmeli insanlar birbirlerini, sevmeli her şeyi. Kötülüğü de, huysuzu da, yaradan oldukça.

Kötünün de huysuzun da aramalı ruhundaki kötülüğün nedenlerini, Hangi olaylar itmiştir Tanrının iyi niyetle yarattığı o insanları bu yola. Vardır mutlak bu hale gelmesinin, bu hale düşmesinin bir nedeni.

Seversen kötüyü, anlamaya çalışırsan dalaverecinin sıkıntısını,

Çözme yoluna girersen problemlerin başlangıcını.

Bence yoktur kötü yaratık, itmiştir onları bu yola, insanların yaşamları arasındaki farklılık.

ELDIVEN

T.O. HAUNCH

Localarda beyaz eldiven giyme geleneğinin başlangıcı ve sebebi nedir? Bu geleneğin, diğer birçok geleneklerimiz gibi, kökleri operatif M. luğa uzanmaktadır. Operatif taş duvarcılarının koruyucu giysi olarak eldiven giymeleri ve önlük kuşanmaları zorunlu idi. A.C.F. Jackson K. 1975 yılında locada yaptığı yeni dönem konuşmasında Orta Çağda eldiven kullanımında bazı yasaklamalar ve katı etiket kuralları mevcutken Masonlara sağlanan bu hakkın özel bir imtiyaz olduğuna değinmiştir.

Spekülatif Masonlukta eldiven kullanımını incelerken, mesleğimizin yazılı kuramlarının bir bir oluşmaya başladığı yıllara yeniden bir göz atmak gerekir. Bu devirde günlük konuşmada, giyimde ve davranışta resmiyet geçerlidir. Saraylarda yaşanan ihtişam ve gösteriş merakı göz kamaştırıcıdır. (Ancak bu görünüm fazla romantik davranıp bizi aldatmamalıdır, çünkü aynı yıllarda kaba, merhametsiz ve bozuk bir düzenin de varlığı hatırdan çıkmamalıdır). Bu dönemde eldiven, şekilsel erkek giyiminin bir parçası idi ve bu zamanımıza kadar da süregelmiştir. Demek ki eldivenin masonik giyimin bir parçası olmasının iki nedeni vardır. Biri operatif geleneğin (önlük gibi) bir sembolü olması, diğeri ise yüksek tabakanın kullandığı resmî giyimin bir parçası olması.

Eski masonik belge ve tören ritüellerinde yeni tekris olunan bir K.'in "locayı kuşandırmasına" dair göndermelere rastlanmaktadır. Bundan tüm loca üyelerine bir çift eldiven ve/veya bir önlük verilmesi kastedilmektedir. Bu belgelerden eskisi bir Londra gazetesinde 1723 yılında yer alan "Bir Masonun Sınavı" başlıklı bir yazıdır. Bu yazıda şöyle denilmektedir: "Bir Hür Mason tekris olunduğunda, mevcut bulunanların tümüne bir çift erkek ve kadın eldiveni ve deri önlük verdikten sonra" törenin safahatı anlatılmaktadır. Kadın eldiveni geleneğine başka ülkelerde, özellikle Avrupada, rastlanmaktadır. Bunlardan bir tanesi de kendine özgü derece ritüeli ile Almanca dilinde çalışan ve Londrada Almanca konuşan masonla-

rın 1779 yılında kurduğu 238 numaralı Pilgrim (Hacı) locasıdır. Aday tekris olduğunda veya bir üye tebenni ettiğinde, Üs. Muh. kendisine iki çift eldiven verir, bunlardan erkek için olanının kendisi için, kadın için olanının ise "kendisinin sadık hayat arkadaşının bizlerce olan öneminin bir işareti ve kendisinin bu kadına sadakat için ettiği bozulmaz yeminini hatırlatmak" için verildiğini söyler.

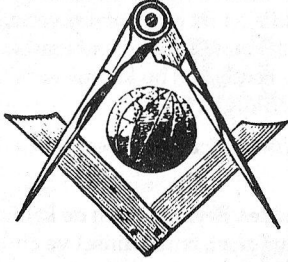
Şimdi, günümüzde beyaz eldivenin masonik giyimin niçin bir parçası olduğuna bakalım.

Beyaz, herkesin bildiği gibi saflığı, temizliği remzeder. Beyaz eldiven de kalbi ve elleri temiz olanı ifade etmektedir. Adaya, masonluğun en temiz dinsel ve ahlaksal ilkeler üzerine inşa edilmiş olduğunu söylendikten sonra kendisine "masumiyetin nişanesi" olarak bütün lekelerden arındırılmış bir beyaz önlük takılır. Kendisi daha sonra H.A.'nın cenaze töreni için onbeş sadık kalfanın masumiyetlerinin işareti olarak nasıl beyaz önlük ve eldiven kuşanarak görevlendirileceklerini öğrenecektir.

İngilizcedeki aday anlamına gelen kelime "Candidate", Latincedeki orijinal anlamında isteklinin temizliğini ve masumiyetini remzeden beyazlık fikrini taşımaktadır. Eski Roma'da yeni bir göreve atanacak aday (candidate), beyaz çarşaf (toga), yani "toga candida"yı kuşanırdı. Bu nedenle bugün kullandığımız "candid" kelimesi temiz ve safı ifade eden bir anlam taşımaktadır. Bugün adayın "beyazlara bürünmüş kişi" olarak algılandığı localardaki tekris törenlerinde adaya, benim başımdan da geçtiği gibi, bu maksatla hazırlanmış bol ve beyaz özel bir elbise giydirilmektedir.

Demek oluyor ki, bizler eldivenlerimizi köklerimizden operatif masonlukta olduğunu hatırlamak ve geçmiş devirlerdeki resmi giyimi yansıtmak için giyiyoruz. Eldivenlerin beyaz olması ise mesleğimizin temellerinin dinsel ve ahlaksal ilkeler üzerine inşa edilmiş olduğunu remzetmesi ve bize bu ilkeleri daima hatırlatması içindir.

(Çeviren : Ömer ERÜL)

Masonların Dünyasından

YURT İÇİNDEN

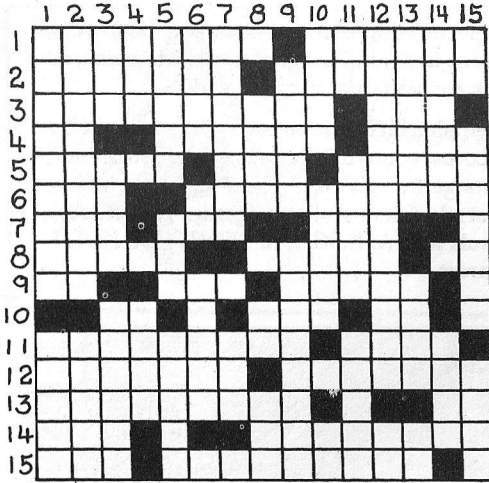

Istanbul ili Beykoz ilçesine bağlı Çavuşbaşı mevkiindeki Karanlıkdere köyünde bulunan Karanlıkdere İlkokulu, 1973-1974 yılında öğretime başladı.

Halen, dört odada yüzotuzaltı öğrenci ile öğretim vermekte olan bu ilkokul, kurulduğu günden 29 Ekim 1990 tarihine kadar hiçbir ilgi gösterilmediğinden, senelerin getirmiş olduğu tahribatla çok zor şartlarda çalışabiliyordu.

29 Ekim 1990 tarihinde Loca üyelerinden bir Kardeşin olayı görüp konuyu Envara getirmesiyle, YEDİTEPE Muh. Locası konuyu üstlenmiş, başta Üstadı Muh-teremler olmak üzere, konuyu Envara getiren Kardeşin, Loca Kardeşlerinin ve Akasya Olgunlaşma Locasının katkılarıyla, Okulu, rahatça öğretim yapılabilecek bugünkü durumuna getirmiş ve ilkokula KARANLIKDERE YEDİTEPE İLKOKU-LU adının verilmesine sebep olmuşlardır.

VENİ - VİDİ - VİCİ MESELA....

M.M.

SOLDAN SAĞA:

1) Refakatsiz seslerden şan stili-Polonyanın Vistula nehri üzerindeki büyük şehri. 2) Marmarisin hava limanı - Sanfrancisco körfezinde büyükçe şehir. 3) *Kabaca, yaklaşık* - Osmanlı benî. 4) Bunun yerini CD almakta - *Merzifonunki meşhurdur* - Gelecek. 5) Baltık denizinde Estonyanın bir adası - Filimlerin genç yakışıklısı - Turnak cıhalı. 6) Kısaca, Bölgesel Gelişim Acentesi'nin İngilizcesi - Kabullerle, tasdiklerle. 7) *Üç* - Kurutma kumu - Kısaca Milletlerarası Ticaret Odası. 8) İspanyol havası - İlaveten saadet - Yüz güzelliği. 9) Bulmacanın müellifi - Silah Fb'muz - Kırmızı. 10) Hollywood'un Derek'i - H_2SO_4 ile deniz suyundan elde edilen asit - Almanın omlet malzemesi. 11) Tuhaf olunca buna gider - İsabet edeme (argo). 12) Eski bir lüks oto markası - Yataklı sağlık kurumu. 13) *Olgunun ken-*

disi ile, anında - Kısa numara. 14) ANAP ve İTÜ sembolü - Son Portekiz kralı (1908-1910). 15) Bir çoğul kişi zamiri - Antropologların hayvanlarla ilgili akrabalara.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:

1) *Şan ve şeref için - Varyant ifade eden bir kelime, namı diğer.* 2) *Bugünkü günden istifade et* - Napoli'nin romantik adası. 3) Ahizeye söylenen ilk söz - Başka, öteki, diğer - Destesiz, demetsiz. 4) Demir oksit - "hayır, olamaz!" manasında bir ünlem. 5) Benzerler - Şeker kamışı melasının distilasyon ürünü - Uygulama. 6) Başşehri Vientiane olan memleket -2- Tasta, çanakta (var.) 7) G-O arası karışık yediler - Man ile İngiliz delisi. 8) Onur'un incelmisi - Sembolik olarak hidrojen ve azot - Kadayıtı ve dolabı olur. 9) Yakılmak için kesilmiş ağaca - *Kendini veya başkasını takdim etmek için kullanılan ve Pontius Pilatusun, İsaya yahudilere gösterirken kullandığı kelimeler.* 10) Evrenin düzene girmeden evvelki durumu - Kirpik boyası - Eski zaman foto flaş malzemesi, kısaca. 11) Güney Koreyi temsil eden harfler - Osmanlıda hekimlik taslayan kimse - Amel. 12) *Sezarın Rübikon'u geçmek üzere iken sözleri* - Tuz remzi. 13) Bedensel efor sarfedenler bunun içinde kahlırlar - Romantik İspanyol yazar Mariano Jose de—, (1809-1837) - Tümör. 14) Charlie Chaplin'in kayınpederi, Amerikalı oyun yazarı, Eugene — - Valide. 15) İng.'lerde zührevi hastalıklar - *Tanrının "ışık olsun" deyişi için kullanılır* - Askerli.

K. Tunusluoğlu ve
S. Oray K.'ler Şubat
bulmacasını çözdüler. Siz de
15 Hazirana kadar doğru çözümleri
gönderin, bir yıllık abone kazanın.

ADEM HÜRREM BİRADER...

İSTANBULDA
"F" MABEDİNE
VARIŞ...

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	G	O	Z	L	E	M	E	S	I		K	O	R	U	K
2	O	R	O		K	A	N	I	A	I	A		A	Z	A
3		M	G		I	N	G	I	L	I	Z	I	P	I	
4	K	E	R	E		Ç	I	L	E	G	I		O		S
5	A		A	R	M	A	N	I			M	A	R	T	I
6	L	I	F		U		A	S			O	R		E	R
7	K	A	Y	A	K		R	T	E		D	Ö	P	E	R
8	A	N	O	R	A	K	I				B	O	Z	A	S
9	N	E	N	N	I				A	R	I		Ö	Ç	
10	B			U	N	I	P			A	R	I	Z	A	C
11	A	L	E	V		A	S		T	R		S	E	E	
12	L			P	O	Ğ	A	Ç	A	S	I		M	I	R
13	I	T	O			M	A	R	U	L	U			B	I
14	G	A	P		M	A	S	A	L		S	I	R	A	Z
15	L	B	E	R		H	I	Y	A	R	I		R	A	I

ŞAKUL GİBİ'Yİ EDİNMENİN TEK YOLU ABONE OLMAKTIR.

Yıllık (10 sayı) abone bedeli : 50.000.- TL.

Yurt dışı abone bedeli : 20.- Amerikan Doları

Abone bedelini İstanbul, Ankara veya İzmir'de **Lokal** kapısındaki **vazifelilere** yatırabileceğiniz gibi, adresimize **nakit** veya **çekinizi** postalayabilir veya bir **posta havalesi** gönderebilirsiniz.

Çek veya posta havalesi kullandığınız takdirde aşağıdaki formu şu adrese postalayınız:

ŞAKUL GİBİ — Zincirlikuyu Cad. 9/13 Etiler 80600 İstanbul

✂ Buradan kesiniz veya fotokopisini çekiniz

ŞAKUL GİBİ dergisine abone olmak istiyorum.

Abone bedeline ait posta makbuzu veya fotokopisi eklidir.

İlk çıkacak sayısından itibaren lütfen adresime postalayınız.

(DAKTİLO VEYA BÜYÜK HARFLE YAZINIZ)

Adım, Soyadım :

Adresim :

.....

.....

Telefon No. : Locam